

Вх. №	51-502-01-28
Дата	25.07.2025

14.06
[Signature]

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ПЕТДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
КОМИСИЯ ПО КОНСТИТУЦИОННИ И ПРАВНИ
ВЪПРОСИ

ДОКЛАД

Относно: законопроект за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс, № 51-502-01-28, внесен от Министерски съвет на 01.07.2025 г., приет на първо гласуване на 18.07.2025 г.

Проект!
Второ гласуване

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС (обн., ДВ, бр. 86 от 2005 г.; изм., бр. 46 и 109 от 2007 г., бр. 69 и 109 от 2008 г., бр. 12, 27, 32 и 33 от 2009 г., бр. 15, 32 и 101 от 2010 г., бр. 13, 33, 60, 61 и 93 от 2011 г.; Решение № 10 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 93 от 2011 г.; изм., бр. 19, 20, 25 и 60 от 2012 г., бр. 17, 52, 70 и 71 от 2013 г., бр. 21 от 2014 г., бр. 14, 24, 41, 42, 60, 74 и 79 от 2015 г., бр. 32, 39, 62, 81 и 95 от 2016 г., бр. 13, 63 и 101 от 2017 г., бр. 7 и 44 от 2018 г.; Решение № 14 на Конституционния съд от 2018 г. – бр. 87 от 2018 г.; изм., бр. 96 от 2018 г., бр. 7, 16 и 83 от 2019 г., бр. 98, 103 и 110 от 2020 г., бр. 9, 16 и 20 от 2021 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2021 г. – бр. 41 от 2021 г.; изм., бр. 80 от 2021 г.; Решение № 13 на Конституционния съд от 2021 г. – бр. 85 от 2021 г.; изм., бр. 32 и 62 от 2022 г., бр. 48, 69, 84 и 86 от 2023 г. и бр. 18, 36 и 39 от 2024 г.)

Комисията подкрепя текста на вносителя за наименованието на закона.

§ 1. В чл. 149 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 8 се изменя така:

„(8) Разпит на вещо лице може да се извърши и чрез видеоконференция или телефонна конференция, когато:

1. това се налага от обстоятелствата по делото;

2. вещото лице е възпрепятствано да се яви пред съда по уважителни причини;

3. вещото лице поиска разпитът му да се извърши чрез видеоконференция или телефонна конференция и съдът прецени, че това няма да попречи за разкриване на обективната истина.“

2. Създава се ал. 9:

„(9) Когато експертизата е възложена на няколко вещи лица, разпитът на всяко от тях може да се извърши по реда на ал. 8.“

Комисията подкрепя текста на вносителя за § 1.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага наименованието на подразделението да се измени така: „ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ“.

§ 2. В Закона за съдебната власт (обн., ДВ, бр. 64 от 2007 г.; изм., бр. 69 и 109 от 2008 г., бр. 25, 33, 42, 102 и 103 от 2009 г., бр. 59 от 2010 г., бр. 1, 23, 32, 45, 81 и 82 от 2011 г.; Решение № 10 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 93 от 2011 г.; изм., бр. 20, 50 и 81 от 2012 г., бр. 15, 17, 30, 52, 66, 70 и 71 от 2013 г., бр. 19, 21, 53, 98 и 107 от 2014 г., бр. 14 от 2015 г., бр. 28, 39, 50, 62 и 76 от 2016 г., бр. 13 от 2017 г.; Решение № 1 на Конституционния съд от 2017 г. – бр. 14 от 2017 г.; изм. и доп., бр. 63, 65, 85, 90 и 103 от 2017 г., бр. 7, 15, 49 и 77 от 2018 г., бр. 17 от 2019 г.; Решение № 2 на Конституционния съд от 2019 г. – бр. 19 от 2019 г.; изм., бр. 29, 64 и 83 от 2019 г., бр. 11, 86, 103, 109 и 110 от 2020 г., бр. 16 от 2021 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2021 г. – бр. 41 от 2021 г.; Решение № 6 на Конституционния съд от 2021 г. – бр. 43 от 2021 г.; изм., бр. 80 от 2021 г., бр. 15, 24 и 32 от 2022 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2021 г. – бр. 56 от 2022 г.; изм., бр. 62 от 2022 г., бр. 11, 48, 66, 69, 84, 86 и 108 от 2023 г., бр. 18 и 67 от 2024 г. и бр. 6 от 2025 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 249, ал. 1 се създава т. 5:

„5. поддържането и повишаването на професионалната квалификация на специалистите, утвърдени за вещи лица в областта на съдебните автотехнически експертизи.“

2. В чл. 257, ал. 2 след думите „съдебните служители“ се поставя запетая и се добавя „на специалистите, утвърдени за вещи лица в областта на съдебните автотехнически експертизи“.

3. В чл. 400, ал. 1 се създава изречение второ: „За специалистите в областта на съдебните автотехнически експертизи, с изключение на заемащите академична длъжност „доцент“ или „професор“ във висши училища, научни организации или Българската академия на науките, се вписва и признатата правоспособност.“

4. В чл. 401:

а) създава се нова ал. 3:

„(3) Комисиите по ал. 1 и 2, които съставят списъци на специалистите, утвърдени за вещи лица, заседават два пъти годишно.“;

б) досегашната ал. 3 става ал. 4.

5. Член 402 се изменя така:

„Чл. 402. (1) Предложения за изменение и допълнение на утвърдените списъци на вещи лица се правят два пъти годишно – до края на март и до края на септември на съответната календарна година. Предложения за изменение и допълнение на утвърдените списъци на преводачи се правят до края на септември на съответната календарна година.

(2) До края на април и до края на октомври комисиите по чл. 401, ал. 1 и 2 актуализират списъците на специалистите, утвърдени за вещи лица. До края на октомври комисиите по чл. 401, ал. 1 и 2 актуализират списъците на специалистите, утвърдени за преводачи.

(3) До 15 май и до 15 ноември списъците на специалистите, утвърдени за вещи лица, се изпращат на министъра на правосъдието за обнародване в „Държавен вестник“ и за публикуване в интернет. До 15 ноември списъците на специалистите, утвърдени за преводачи, се изпращат на министъра на правосъдието за обнародване в „Държавен вестник“ и за публикуване в интернет.

(4) Промени в списъците могат да се правят и през текущата година.“

6. Създава се чл. 402б:

„Чл. 402б. (1) Вещите лица поддържат и повишават професионалната си квалификация за ефективно изпълнение на дейността им при извършване на съдебни експертизи.

(2) Специалистите, утвърдени за вещи лица в областта на съдебните автотехнически експертизи, с изключение на заемащите академична длъжност „доцент“ или „професор“ във висши училища, научни организации или Българската академия на науките, са задължени ежегодно да повишават професионалната си квалификация за ефективно изпълнение на дейността им при извършване на съдебни експертизи.“

7. В чл. 403, ал. 1 се създава т. 5:

„5. реда за признаване на правоспособност на вещите лица в областта на съдебните автотехнически експертизи.“

Предложение на нар.пр Петър Петров:

1. В параграф 2 в заключителните разпоредби, се прави следното изменение и допълнение:

1.1. В т. 1, текстът на новосъздадената т. 5 се изменя както следва:

„5. поддържането и повишаването на професионалната квалификация на специалистите, утвърдени за вещи лица. Министърът на правосъдието може да предлага ежегодно, да се провеждат задължителни дейности по поддържането и повишаването на професионалната квалификация на специалистите, утвърдени за вещи лица в дадена област на науката, техниката или изкуството.“

Добавя се нова т. 6:

„6. обучението в етични норми и правила при упражняването на дейност, на специалистите, утвърдени като вещи лица;“

1.2. В точка 2 се прави следното изменение:

Думите „в областта на съдебните автотехнически експертизи“ се заменят с „включително и в области на науката, техниката или изкуството, по предложение, направено от министъра на правосъдието“.

1.3. В точка 4 се прави следното допълнение:

В текста на новата алинея 3 се създава ново изречение второ: „През останалото време те могат да заседават на основание отправено писмено искане от министъра на правосъдието.“

1.4. В точка 5 се прави следното допълнение:

В края на изречение първо, вместо точка се поставя запетая и се добавя: „а от министъра на правосъдието – неограничено във времето.“

1.5. В точка 7 се правят следните допълнения:

Създават се нови точки 6, 7, 8 и 9:

„6. за критериите за категоризация на вещите лица в списъците, по конкретни специалности в дадена област на науката, техниката или изкуството;

7. за въвеждането на ясни и предвидими критерии за определяне на минимални ставки на депозитите за изготвяне на експертни заключения, за случаите на допълнително възнаграждение при комплексни експертизи, и за условията и реда за оценката на изготвяните заключения - според критериите сложност, обем и изисквано време за тяхното изготвяне.

8. за достъп на вещите лица в списъците, до Единния портал за електронно правосъдие с цел подаване и получаване на съдебни книжа по електронен път.“

9. за реда и условията за осъществяване на контрол върху дейността на вещите лица, за извършване на проверки на тяхната дейност и разглеждане на сигнали за пристрастност, ниска компетентност или конфликт на интереси, както и за изготвянето на предложения за изключване от списъка с вещи лица при установени сериозни или системни нарушения на упражняваната дейност като нещо лице.“

Комисията не подкрепя предложението.

Предложение на нар.пр. Никоleta Кузманова, направено по реда на чл. 79, ал. 7, т. 2 от ПОДНС:

1. В § 2, т. 3 (по отношение чл. 400, ал. 1, в който се създава изречение второ) след думата „заемащите“ се добавя „или заемалите“;

2. В § 2, т. 6 (по отношение чл. 402б, ал. 2) след думата „заемащите“ се добавя „или заемалите“;

Комисията подкрепя предложението.

Комисията подкрепя текста на вносителя за § 2, като в т. 3 и 6 след думата „заемащите“ се добавя „или заемалите“.

Предложение на нар.пр. Никоleta Кузманова, направено по реда на чл. 79, ал. 7, т. 2 от ПОДНС:

3. Създава се § 3:

„Преходни и заключителни разпоредби

§ 3. (1) В тримесечен срок от влизане в сила на закона министърът на правосъдието, съгласувано с пленума на Висшия съдебен съвет, привежда наредбата по чл. 403, ал. 1 от Закона за съдебната власт в съответствие с разпоредбите на този закон.

(2) В едногодишен срок от влизане в сила на закона специалистите, утвърдени за вещи лица в областта на съдебните автотехнически експертизи до влизане в сила на закона, полагат изпит за признаване на правоспособност.

(3) В срока по ал. 2 вещите лица в областта на съдебните автотехнически експертизи може да бъдат назначавани за вещи лица от органа, който възлага експертизата, да извършват експертизи и да изготвят експертни заключения.

(4) Лицата по ал. 2, които не положат или не положат успешно изпит за признаване на правоспособност, се отписват от списъците на вещите лица.”

Комисията подкрепя предложението.

Комисията предлага да се създаде § 3:

§ 3. (1) В тримесечен срок от влизане в сила на закона министърът на правосъдието, съгласувано с пленума на Висшия съдебен съвет, привежда наредбата по чл. 403, ал. 1 от Закона за съдебната власт в съответствие с разпоредбите на този закон.

(2) В едногодишен срок от влизане в сила на закона специалистите, утвърдени за вещи лица в областта на съдебните автотехнически експертизи до влизане в сила на закона, полагат изпит за признаване на правоспособност.

(3) В срока по ал. 2 вещите лица в областта на съдебните автотехнически експертизи може да бъдат назначавани за вещи лица от

органа, който възлага експертизата, да извършват експертизи и да изготвят експертни заключения.

(4) Лицата по ал. 2, които не положат или не положат успешно изпит за признаване на правоспособност, се отписват от списъците на вещите лица.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО КОНСТИТУЦИОННИ
И ПРАВНИ ВЪПРОСИ:**

АННА АЛЕКСАНДРОВА